

HIGHLAND

ŠLECHTITELSKÝ PROGRAM

Šlechtitelský program plemene highland

Na základě ustanovení Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) došlo k přenesení odpovědnosti za realizaci šlechtění na uznaná chovatelská sdružení. Novelou Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění zákona č. 3/2019 Sb., ze dne 25. 1.2019 došlo k souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat (dále jen „nařízení“). Přijetí zákona č. 3/2019 Sb. si vyžádalo úpravu šlechtitelského programu tak, aby byl v souladu s výše uvedenými předpisy. Nedílnou součástí tohoto ŠP je Řád plemenné knihy a respektují ho stanovy a metodiky Českého svazu chovatelů masného skotu, z. s. (dále jen „ČSCHMS“) viz bod 11. (Obecná ustanovení) tohoto ŠP.

1. Charakteristika a historie plemene

Highland cattle, neboli skotský náhorní skot, pochází z oblastí severozápadní skotské vysočiny a centrálního Skotska. Toto plemeno se dnes může také nazývat genovou rezervou, protože nebylo vystaveno žádným moderním selekčním postupům, které byly uplatňovány v chovu skotu od 19. století. Tvrdé podmínky, skromná pastva i celoroční pohyb ve volné přírodě příznivě ovlivnily konstituci a zdraví tohoto skotu, který získal neobyčejnou odolnost a otužilost. Plemeno highland má takové vlastnosti, které odpovídají dnešním požadavkům na chov v souladu s přírodou, na péči o krajinu, welfare zvířat a především na zdravé a chutné potraviny. Je to nesmírně tvrdé a odolné plemeno, kterému se daří i v horších klimatických podmínkách, z čehož vyplývá, že chov by měl být situován celoročně venku a bez zvláštních nároků na ustájení, což platí i pro křížence s tímto plemenem. Za čistokrevná jsou považována pouze zvířata bez jakéhokoliv podílu krve jiného plemene. Z takovýchto zvířat jsou v rámci bonitací vybírány matky pro produkci plemenných býčků, které jsou zároveň hlavní základnou pro produkci kvalitního plemenného materiálu pro chovy v ČR. Za plemenná zvířata jsou považována pouze zvířata zapsaná v plemenné knize s potvrzením původu. Charakteristické vlastnosti plemene highland jsou tvrdost, nenáročnost a dlouhověkost, snadný průběh porodu, velmi klidná povaha a vynikající mateřské vlastnosti. Zvláště ceněná vlastnost je vynikající pastevní schopnost i na velmi extenzivních porostech. Jedná se o pozdně dospívající plemeno.

2. Chov highlandského skotu ve světě

První plemenná kniha vznikla po požáru v muzeu Highland and Agricultural Society v Edinburghu v roce 1884. Jak již bylo naznačeno, žádné podstatné šlechtění nebylo nikdy u tohoto plemene zahájeno, ale i přesto nastala po roce 1950 velká expanze tohoto plemene do zahraničí. V současné době jsou největší populace v USA, Kanadě, Austrálii i v Evropě - zejména v SRN, Rakousku, Dánsku a dalších severských zemích.

3. Historie a stav chovu highlandského skotu v ČR

Do České republiky byly umožněny první dovozy až po roce 1991 a to na farmu v Branišově. Jednalo se o dovoz velmi typických zvířat ze země původu - Skotska. Další dovozy následovaly ze zemí jako SRN, Rakousko, Francie a Švýcarsko. Po vzniku naší Plemenné knihy ČSCHMS nastal rozvoj chovu skotského náhorního plemene i u nás. Výsledky v KUMP jsou srovnatelné se zemí původu. Rovněž je u nás zastoupena i široká škála zbarvení, které toto plemeno nabízí.

Jedním z nejnovějších trendů ve šlechtění masného skotu je využití genomických údajů jedinců – SNP profilu. Genomické údaje jsou využívány především k ověření původu jedinců a zpřesnění předpovědi genetického potenciálu zvířat (plemenných hodnot). Česká republika je od roku 2013 zapojena do mezinárodní genetické testace (v rámci projektu Interbeef), díky které je možné přímé porovnání jedinců se zohledněním chovatelské úrovně země původu.

4. Chovný cíl a standard plemene

4.1. Chovný cíl

Hlavním cílem současného šlechtění zůstává snaha o rozvoj a dále vytvoření populace zvířat kombinujícího v sobě masnou užitkovost, při zachování dobré adaptability na přírodní prostředí, dobrých mateřských vlastností a vysoké pastevní schopnosti. Highland (zkr. HI, v rámci KUMP a ústřední evidence E) je, jak již bylo zmíněno, extenzivní masné plemeno pozdějšího typu chované jednak pro produkci kvalitního hovězího masa, ale i na údržbu krajiny v oblastech, kde se již jiná intenzivnější plemena nechovají, proto by selekce měla být zaměřena zejména na tyto užitkové a charakterové vlastnosti:

- nenáročnost - jedinec musí celoročně a maximálně využívat přírodní zdroje krmiva (bez příkrmu jadrnými krmivy)
- odolnost
- dlouhověkost - pro produkci plemenných zvířat by měly být upřednostňovány plemenice, které pocházejí z rodin s vysokou dlouhověkostí a odolností
- mírumilovnost - plemenice nervózní, případně i agresivnější povahy, včetně jejich potomstva by neměly být využity k další reprodukci
- silná soudržnost stáda - v chovu by měla působit pouze zvířata se silně vyvinutým stádovým pudem
- výrazné přírodní instinkty

4.2. Základní ukazatele chovného cíle

4.2.1. Ukazatele reprodukce

Dobrá reprodukce a plodnost je u všech masných plemen skotu rozhodujícím předpokladem ekonomiky chovu. Na jejich výsledcích vyjádřených v konečné fázi počtem živě narozených telat se podílejí stejnou měrou obě pohlaví, tedy jak plemenice tak plemeni. Objektivním kritériem hodnocení plodnosti je především počet zabřezlých plemenic a počet živě narozených telat na 100 krav základního stáda. Kromě genetických předpokladů je však reprodukce v nemalé míře ovlivněna i dalšími činiteli jako je zdravotní stav, úroveň výživy zvířat a způsob jejich odchovu. Pro rentabilitu chovu je nutné odchovat alespoň 95 telat na 100 krav základního stáda při mezidobí kolem 365 dní. K zajištění dostatečného počtu zvířat pro účely čistokrevné plemenitby i užitkového křížení je u plemene highland upřednostňována přirozená plemenitba, ale využívá se i inseminace.

4.2.1.1. Plemenice

- počet odchovaných telat na 100 krav základního stáda - minimálně 95
- hodnocení obtížnosti porodů vyjádřené procentem snadných porodů podle platné Metodiky kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka (dále jen „Metodiky KUMP“) - min. 95 %
- věk plemenice při 1. otelení 36 měsíců

- průměrné mezidobí – 360 až 400 dní
- pořadí otelení by mělo odpovídat věku plemence
- dobré mateřské vlastnosti

4.2.1.2. Plemenní býci

- býci v přirozené plemenitbě - dle počtu březích plemenic v závislosti na délce připouštěcího období
- hodnocení průběhu porodu a hmotnosti telat při narození – na základě výsledků KUMP

4.2.2. Ukazatele růstové schopnosti

Kontrola užitkovosti masných plemen je základním prostředkem při šlechtění plemene highland a zajišťuje důsledné naplnění selekčního programu. Systém zjišťování hmotností je prováděn na základě Metodiky KUMP.

- a) *hodnocení růstové schopnosti telat* – hmotnost při narození, ve 120*, 210* a 365 dnech věku (*není povinná, ale doporučuje se)
- b) *hodnocení růstové schopnosti krav a býků* – viz bod 4.5. Parametry chovného cíle

Základním mechanismem ke sledování růstové schopnosti plemene highland je zjišťování hmotnosti a výšky dosažené v 365 dnech věku, ale pro přesnější odhad plemenných hodnot zvířat je doporučeno též zjišťování hmotnosti ve věku 120 a 210 dnů.

4.3. Hodnocení exteriéru

Hodnocení zevnějšku provádějí inspektoři ČSCHMS dle Metodiky popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu (dále jen „Metodiky popisu“) a je evidováno v databázi KUMP ČSCHMS. S výsledkem hodnocení zvířete je chovatel seznamován prostřednictvím tiskové sestavy, která obsahuje identifikační údaje zvířete a chovatele, bodové hodnocení jedince, výšku v kříži, hmotnost v den vážení, jméno hodnotitele a datum provádění bonitace. Hlavním selekčním kritériem při posuzování exteriéru jsou znaky plemene vymezené plemenným standardem. Hodnocení zvířat bude prováděné v chovech, při výběrech plemenných býčků, případně při hodnocení na výstavách.

Součástí lineárního hodnocení zevnějšku je v příloze šlechtitelského programu (v tabulkové části za textem) bodové hodnocení výšky v kříži a hmotnosti pro všechny věkové kategorie. Údaje slouží jako popisná informace a bodové ohodnocení není selektivním ani rozhodujícím údajem při výběru zvířat do plemenitby, pokud není rozhodnutím Rady PK určeno jinak (např. viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK).

4.3.1. Hodnoceny jsou tyto kategorie (ve věku):

Telata – ve věku 171 až 290 dní

Krávy – po 1. a 3. otelení (ve výjimečných případech na žádost chovatele i v jiném období)

Plemenní býci - při základním výběru (do plemenitby) a importovaní

- ve věku tří a pěti let (na doporučení ČSCHMS)

Při hodnocení se objektivně hodnotí variabilita daného znaku v rámci plemene i s ohledem na věk zvířete. Zjištěné vady exteriéru jsou zaznamenávány.

4.4. Standard plemene

Srst	celé tělo porostlé hustou přiléhavou podsadou a dlouhými pesíky. Převládajícím zbarvením je červená - hnědočervená, zrzavá (<i>Red</i>), dále se vyskytuje černý (<i>Black</i>) barevný ráz, žíhaný (<i>Brindle</i>), plavý (<i>Yellow</i>), šedoběžový - šedohnědý až stříbrný (<i>Dun</i>) a bílý (<i>White</i>). Příпустné jsou bílé skvrny pouze na spodní straně břicha.
Hlava	relativně malá, široká mezi očima a při pohledu zepředu tvoří téměř rovnoramenný trojúhelník. Oči jsou překryty dlouhou srstí. Mulec a nozdry široké. Hlava musí tvořit harmonický celek s celým tělem.
Rohy	symetrické, dlouhé, silné a hladké
Uši	silně porostlé dlouhou srstí, bez jakékoliv deformace ušního boltce
Krk	krátký a silný
Tělo	malého až středního rámce. Dlouhý, rovný, dobře osvalený hřbet, hluboký hrudník a dobře zaúhlená žebra. Plec a zadní kýta musí vykazovat dobré osvalení. Pánev z důvodů bezproblémových porodů široká.
Končetiny Paznehty	poměrně krátké a rovné, které při pohledu zepředu a seshora činí dojem pevnosti zdravé, široké a pevné, bez zřetelných nárůstů paznehtní hmoty.

U plemene highland se rozlišuje malý, střední a velký tělesný rámec. Je pak ponecháno na podmínkách chovu a rozhodnutí jednotlivého chovatele, kterému rámci (velikosti) zvířat dá přednost.

Kategorie	Velikost rámce v cm			Hmotnost v kg
	Malý	Střední	Velký	
Dospělá kráva (4 roky)	110 - 113	114 – 117	118 – 120	400 - 580
Dospělý plemenný býk (4roky)	125 – 128	129 – 132	133 – 135	650 - 750

4.4.1. Vylučující znaky pro zápis do plemenné knihy

- velmi těžká hlava, netypicky postavené rohy
- silně vyjádřený kapří hřbet
- velmi krátká srst bez pesíků
- neodpovídající zbarvení
- genetické vady

4.5. Parametry chovného cíle

Hlavním cílem chovu highlandského skotu je udržení jejich extenzivního chovu a využívání tohoto plemene v oblastech, kde chovat jiná plemena není možné nebo vhodné. Takovými oblastmi jsou například svažité terény, horské oblasti, částečně podmáčená území. Zvířata plemene highland jsou i genetickou rezervou do budoucnosti. Není tudíž hlavní snahou dosáhnout co největších přírůstků, jak je tomu u jiných plemen masného skotu. Snahou o to, aby byla zvířata vyšší a těžší bychom se připravovali o podstatnou vlastnost tohoto plemene. Hlavním cílem je zachování jejich přirozených vlastností: odolnosti, skromnosti ve využití pastvin (což se v dobách sucha stává čím dál tím více důležitým faktorem), snadné porody bez asistence chovatele, mírumilovnost a dlouhověkost. Jako genetická rezerva je důležité při chovu zachovat standard vzhledu a 100% podíl krve.

Kategorie	Hmotnost ve věku (kg)		Výška v kříži (cm)
	210 dnů	365 dnů	ve věku 365 dnů
Býčci	164 -203	245-293	109 -113
Jalovičky	138 -178	191 - 236	107- 112
Kategorie - věk		Hmotnost (kg)	Výška v kříži (cm)
Plemenice - 24 měsíců		273 - 340	110 - 123
Krávy - 60 měsíců		420 - 524	110 - 126
Plemenní býci - 36 měsíců		475 - 546	122 - 126

5. Selekční program

Selekční program je soubor opatření, který má za cíl, na základě objektivně zjištěných vlastností zevnějšku, růstové schopnosti a užitkových vlastností, vybírat pro plemnitbu přednostně ta zvířata, jejichž uplatnění v populaci směřuje k naplnění chovného cíle. Jelikož se populace jako celek vyvíjí, je možné měnit i konkrétní požadavky selekčního programu.

5.1. Matky býků

Za matky plemenných býků budou vybírány pouze krávy zdravé, s odpovídající plodností, dobrými mateřskými vlastnostmi a se známým původem zapsané v oddílu „A“ plemenné knihy. Chov a výběr matek plemenných býků je prováděn v chovech s čistokrevnou plemnitbou zapojených do kontroly užitkovosti masného skotu stupně „A“. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemenné hodnoty, stanoví Rada plemenné knihy plemene highland (dále jen Rada PK) a to na základě průměrných výsledků populace. Zařazení plemenice do kategorie matek býků není trvalého rázu a bude upřesňováno podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemenice mezi matky býků Rada PK.

5.1.1. Obecné podmínky pro výběr matky býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třídy I případně II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *minimální denní přírůstek vybraných plemenných jalovic 0,500 kg*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2. Otcové býků

Tito býci budou používáni především pro záměrné připařování na matky plemenných býků, kde hlavním úkolem bude produkce mladých zvířat se špičkovými vlastnostmi v oblasti masné užitkovosti a exteriéru. Zařazení býka do kategorie otce býků není trvalého charakteru a bude se upřesňovat podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemenné hodnoty, stanoví Rada PK a to na základě průměrných výsledků populace. Jedná se o býky zařazené do

hlavního oddílu plemenné knihy „A“, s výjimkou býků zařazených do třídy III. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemeníka mezi otce býků Rada PK.

5.2.1. Obecné podmínky pro výběr otců býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třída I a II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2.2. Výběr otců býků je zajišťován z

- *býků z přirozené plemenitby*
- *býků inseminačních*

6. Produkce a výběr býků do plemenitby

6.1. Odchov plemenných býčků

Vzhledem ke specifickému systému chovu tohoto plemene se odchov potencionálních plemenných býčků provádí **zásadně formou odchovu u chovatele** dle jeho uvážení a na doporučení inspektora KUMP ČSCHMS do věku 24 měsíců a při splnění požadavků v rámci KUMP pro toto plemeno (např. min. přírůstek od narození). Kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhláší každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS na základě výsledků populace. Podmínky odchovu se částečně řídí Metodikou pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu (dále jen „Metodika odchovu“).

6.1.1. Obecné podmínky pro výběr býčka do odchovu

- Pochází od vybraných rodičů z chovů zapojených do KUMP stupně „A“
- Býček splňuje kriteria pro výběr býčků do odchovu vyhlášené Radou PK
- Má ověřen původ v souladu s platnou legislativou
- Býček odpovídá podmínkám kontroly dědičnosti a zdraví
- Splňuje standard plemene
- Má minimální denní přírůstek na úrovni 0,550 kg

6.1.2. Odchov a zkoušky vlastní růstové schopnosti býků

6.1.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

Tento typ testace se u býků plemene highland neuplatňuje.

6.1.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

Chovatel má možnost býčka z vlastního chovu odchovat na svém hospodářství, při tomto systému je sledován přírůstek od narození. Takto odchovaní býčci jsou při výběru do plemenitby předvedeni před odborně způsobilého bonitéra k tzv. Základnímu výběru (způsob a kritéria viz bod 6.3.) buď přímo na chovu, na kterém se narodili, nebo případně na chovném svodu. Základní podmínky pro přihlášení býčka na svod řeší Metodika odchovu. Zpracování a vyhodnocování

výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výběry býků u chovatele se řídí pokyny, které pro každý rok vydává ČSCHMS ve spolupráci s Radou PK.

6.2. Selekční kritéria pro výběr býků do plemenitby

6.2.1. Odchov u chovatele (OCH)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.2. Import býka ze zahraničí

Původ býka musí být doložen dle platné legislativy. Pro zařazení býka do plemenitby v ČR musí být plemeník bodově ohodnocen a vybrán odborně způsobilým bonitérem (viz bod 6.3.). Býček musí odpovídat standardům plemene a splňovat podmínky pro výběr býků do plemenitby, které stanovuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS.

6.3. Způsob a kritéria pro hodnocení a výběr býků do plemenitby

Býci plemene highland jsou vybíráni do plemenitby místně příslušným inspektorem ČSCHMS nebo jiným odborně způsobilým bonitérem (viz Metodika odchovu). Ve sporných případech se postupuje dle schváleného reklamačního řádu ČSCHMS. O každém výběru je vyhotoven tzv. Výběrový protokol, který obsahuje:

- místo a datum výběru
- datum narození
- chovatel a majitel býka
- seznam členů komise/jméno bonitéra
- identifikační údaje býka
- výsledek lineárního popisu a hodnocení zevnějšku vč. záznamu o exteriérových vadách
- výsledek výběru:

1.a) Vybrán - do „Inseminace a přirozené plemenitby“

Při hodnocení exteriéru při základním výběru je požadována minimální hodnota 6 bodů v každém z 10 hodnocených ukazatelů (povoleno 1 x 5 bodů za velikost těla).

1.b) Vybrán - do „Přirozené plemenitby“

V tomto případě nemusí být splněna podmínka podle bodu 1.a)

2. Odročen

3. Vyřazen nebo vyřazen před základním výběrem (nevybrán do plemenitby)

- alfanumerické označení plemenného býka (linie a číslo v rámci ústředního registru plemeníků) je přiděleno po nahlášení do Ústřední evidence skotu (linie se přiděluje dle výsledku hodnocení zvířete při základním výběru)
- případně další údaje v souladu s platnou legislativou

7. Testování a posuzování (KUMP)

Testování a posuzování užitkových vlastností je prováděno dle Metodiky KUMP, která respektuje postupy a doporučení definované mezinárodní organizací pro kontrolu užitkovosti ICAR (The International Committee for Animal Recording). Hodnocení exteriéru je prováděno dle Metodiky popisu. Základní metodické postupy testování a posuzování i odhadu plemenné hodnoty se řídí dle platné legislativy. Zjišťování údajů a sběr dat zajišťují inspektoři ČSCHMS, kteří jsou k této činnosti odborně způsobilí v souladu s požadavky § 30 zákona. Zpracování dat a zveřejňování výsledků zajišťuje ČSCHMS ve spolupráci s pověřenou osobou.

8. Plemenné hodnoty

Odhad plemenné hodnoty je prováděn pomocí víceznakového animal modelu (individuální model jedince). Podle naměřených hodnot v KUMP je souběžně stanovena plemenná hodnota pro přímý efekt, plemenná hodnota pro maternální efekt a u krav hodnota pro trvalé mateřské prostředí. Vzhledem k tomu, že v kontrole užitkovosti jsou v jednotlivých chovech podchyceni jak kříženci s masnými plemeny, tak i masná plemena, tvoří si tito jedinci navzájem vrstevníky. Odhad plemenné hodnoty je proto prováděn se zohledněním plemene a heterózního efektu. Způsob, systém a počet vyhodnocovaných ukazatelů v rámci výpočtu plemenných hodnot se může měnit a doplňovat s ohledem na požadavky respektující šlechtitelské postupy definované tímto ŠP.

8.1. Hodnocené vlastnosti

- průběh porodu
- hmotnost při narození
- hmotnost ve věku 120 dnů
- hmotnost ve věku 210 dnů
- hmotnost ve věku 365 dnů
- přírůstek od narození
- lineární popis a hodnocení zevnějšku

Způsob hodnocení je popsán modelovou rovnicí, ve které jsou uvedeny efekty genetické a efekty chovatelského prostředí, které ovlivňují naměřenou užitkovost.

Výsledky kontroly dědičnosti jsou publikovány jako relativní plemenné hodnoty (RPH), včetně spolehlivosti jejich předpovědi. Pro stanovení relativní plemenné hodnoty je využívána standardizovaná směrodatná odchylka 10. Pokud neupravuje publikování plemenných hodnot samostatný předpis ČSCHMS, stanovuje základní podmínky pro publikování výsledků kontroly dědičnosti Rada PK.

8.2. Relativní plemenné hodnoty, které jsou publikovány

8.2.1. Růstová schopnost

- PePP RPH pro průběh porodu (PP) a hmotnost při narození v přímém efektu (Pe)
- PeRu RPH pro růst (Ru) v přímém efektu (Pe)
- MePP RPH pro průběh porodu (PP) a hmotnost při narození v maternálním efektu (Me)
- MeRu RPH pro růst (Ru) v maternálním efektu (Me)
- PrirNar RPH pro přírůstek od narození

8.2.2. Lineární hodnocení

- TR RPH pro tělesný rámec (TR)
- KT RPH pro kapacitu těla (KT)
- OS RPH pro osvalení (OS)
- UT RPH pro užitkový typ (UT)

9. Rozsah zjišťování známých vad a zvláštností

Klub chovatelů plemene highland a ČSCHMS ve spolupráci s genetickou laboratoří uplatňuje taková opatření, která zajistí účinnou eliminaci genetických vad a zvláštností bez významnějšího snížení genetického zisku. Rozsah sledovaných vad a zvláštností bude rozšiřován podle potřeb v souvislosti se stupněm poznání. Přehled aktuálních genetických vad a zvláštností bude zveřejňován Radou PK.

10. Způsob vyhodnocování výsledků šlechtění plemene a kontrola realizace ŠP

Vyhodnocení realizace ŠP a porovnání dlouhodobého vývoje vyhodnocuje každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS a navrhuje případná opatření. Výsledky zpracovává na základě dat z kontroly užitkovosti ČSCHMS. Zveřejňování je realizováno formou uzávěrky KUMP a je zveřejňováno v tištěné formě nebo ve formě umožňující dálkový přístup (na webových stránkách ČSCHMS), příp. jinou formou. ČSCHMS vypracovává souhrnnou roční zprávu o průběhu realizace ŠP.

11. Obecná ustanovení

Na tento ŠP navazuje Metodika popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu, Metodika kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka, Metodika pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu a Certifikovaná metodika pro předpověď plemenných hodnot pro vyhodnocení vlastností polního testu u masných plemen skotu i Certifikovaná metodika pro spolehlivost předpovědi plemenných hodnot vlastností polního testu u masných plemen skotu. Sporné případy související s tímto ŠP řeší a rozhodnutí vydává Rada PK, jejíž práva a povinnosti vyplývají ze stanov ČSCHMS.

12. Přílohy

- Růstové parametry (standarty) výšky a hmotnosti
- Obrazová příloha (fotografie)
- Řád plemenné knihy

v Praze dne 9. 12. 2019

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA ŠLECHTITELSKÉHO PROGRAMU

Highland – skotský náhorní skot

Barevné rázy

červená - hnědočervená, zrzavá (Red), kráva

černá (Black), kráva

žíhaná (Brindle), plemenný býk (16 let)

plavá (Yellow), kráva

šedoběžová - šedohněná, stříbrná (Dun), tele

bílá (White), mladý býček

Standard výšky v cm pro býky HI 6 - 48 měsíců

věk	6 měs	7 měs	8 měs	9 měs	10 měs	11 měs	12 měs	13 měs	14 měs	15 měs	16 měs	17 měs	18 měs	19 měs	20 měs	21 měs	22 měs	23 měs	24 měs	26 měs	28 měs	30 měs	36 měs	42 měs	48 měs	věk	
Bodů 10																									Bodů 10		
od	104	106	109	111	113	114	116	118	119	120	121	122	123	124	125	125	126	126	127	127	128	128	129	129	130		
9																									9		
od	102	104	107	109	111	112	114	116	117	118	119	120	121	122	123	124	124	125	125	126	126	127	127	128	128		
8																									8		
od	101	103	106	108	110	111	113	115	116	117	118	119	120	121	122	122	123	123	124	124	125	125	126	126	127		
7																									7		
od	100	102	105	107	109	110	112	114	115	116	117	118	119	120	121	121	122	122	123	123	124	124	125	125	126	126	
6																									6		
od	99	101	104	106	108	109	111	113	114	115	116	117	118	119	120	120	121	121	122	122	123	123	124	124	125	125	
5																									5		
od	98	100	103	105	107	108	110	112	113	114	115	116	117	118	119	119	120	120	121	121	122	122	123	123	124	124	
4																									4		
od	97	99	102	104	106	107	109	111	112	113	114	115	116	117	118	118	119	119	120	120	121	121	122	122	123	123	
3																									3		
od	96	98	101	103	105	106	108	110	111	112	113	114	115	116	117	117	118	118	119	119	120	120	121	121	122	122	
2																									2		
od	94	96	99	101	103	104	106	108	109	110	111	112	113	114	115	115	116	116	117	117	118	118	119	119	120	120	
1																									1		

Standard hmotnosti v kg - mladí býci HI 6-28 měsíců

věk	6 měs	7 měs	8 měs	9 měs	10 měs	11 měs	12 měs	13 měs	14 měs	15 měs	16 měs	17 měs	18 měs	19 měs	20 měs	21 měs	22 měs	23 měs	24 měs	25 měs	26 měs	27 měs	28 měs	věk	
Bodů 10																							Bodů 10		
od	209	232	253	273	293	311	328	344	359	373	388	403	418	432	446	458	471	483	494	504	514	523	531		
9																							9		
od	194	216	236	255	274	291	308	324	338	352	367	381	395	408	421	433	444	455	466	476	486	494	502		
8																							8		
od	183	203	223	242	260	277	293	309	323	338	351	365	379	391	403	415	425	436	445	456	465	473	482		
7																							7		
od	173	193	212	230	248	264	281	296	311	325	338	352	364	376	388	399	409	419	428	439	447	456	464		
6																							6		
od	165	184	202	220	237	253	269	284	299	313	326	339	351	363	374	384	394	403	412	423	431	439	448		
5																							5		
od	156	174	192	209	226	242	257	272	287	301	314	327	338	349	360	370	379	388	396	406	415	423	431		
4																							4		
od	146	164	181	198	214	230	245	260	274	288	301	313	324	335	345	354	363	371	378	389	397	405	413		
3																							3		
od	135	152	168	184	200	215	230	245	259	273	286	297	308	317	327	335	344	351	358	369	376	385	393		
2																							2		
od	120	135	151	166	180	196	210	224	239	253	265	275	285	294	302	310	317	324	330	341	348	356	364		
1																							1		

Standard hmotnosti v kg - starší býci 29 - 50 měsíců

věk	29 měs	30 měs	31 měs	32 měs	33 měs	34 měs	35 měs	36 měs	37 měs	38 měs	39 měs	40 měs	41 měs	42 měs	43 měs	44 měs	45 měs	46 měs	47 měs	48 měs	49 měs	50 měs	věk
Bodů 10																							Bodů 10
od	540	548	556	564	573	581	589	597	605	612	620	627	634	642	650	657	664	671	677	683	688	693	
9																							9
od	511	519	527	535	544	551	559	568	575	583	590	597	604	612	620	627	634	641	647	652	658	663	
8																							8
od	490	498	506	514	523	530	538	546	554	561	568	576	583	590	598	605	612	618	625	630	636	640	
7																							7
od	472	480	488	496	504	512	520	527	535	542	550	557	564	572	579	586	593	599	605	611	616	621	
6																							6
od	456	464	472	480	488	495	503	510	518	525	533	540	547	555	562	569	576	582	588	593	599	604	
5																							5
od	439	447	455	463	471	478	486	493	501	508	516	523	530	538	544	551	558	564	570	576	581	586	
4																							4
od	421	429	437	445	452	460	468	475	482	490	497	504	512	519	525	532	539	545	551	557	562	567	
3																							3
od	400	408	416	424	431	439	446	453	461	468	475	483	490	497	504	511	518	523	529	534	540	545	
2																							2
od	371	379	387	395	402	409	417	423	431	438	446	453	460	468	473	480	487	492	498	504	509	514	
1																							1

Hmotnosti v kg plemenic -jalovice 6-31 měsíců

věk	6 měs	7 měs	8 měs	9 měs	10 měs	11 měs	12 měs	13 měs	14 měs	15 měs	16 měs	17 měs	18 měs	19 měs	20 měs	21 měs	22 měs	23 měs	24 měs	25 měs	26 měs	27 měs	28 měs	29 měs	30 měs	31 měs	věk	
Bodů 10																												
od	191	207	221	236	250	263	274	284	294	302	312	323	334	343	353	362	371	380	388	394	400	406	411	417	422	429	Bodů 10	
9																												
od	176	190	204	218	231	243	254	264	273	282	291	301	311	320	328	337	345	353	360	366	372	378	383	389	394	401	9	
8																												
od	164	178	191	204	217	229	239	249	258	267	276	285	294	303	311	318	326	333	340	346	351	357	363	369	374	380	8	
7																												
od	154	168	180	193	205	216	226	236	245	254	263	272	280	288	295	303	309	316	322	328	334	340	346	351	357	362	7	
6																												
od	145	158	170	182	194	205	215	224	233	242	251	259	267	274	281	288	294	301	306	312	318	324	330	335	340	346	6	
5																												
od	136	149	160	172	183	194	203	212	222	230	239	246	254	261	267	273	279	285	290	296	302	308	313	319	324	330	5	
4																												
od	126	138	149	160	171	181	191	200	209	218	226	233	240	246	252	258	263	268	273	279	284	290	296	301	307	312	4	
3																												
od	115	126	137	147	157	167	176	185	194	203	210	217	223	229	234	239	244	248	252	258	264	270	276	281	287	291	3	
2																												
od	99	109	119	128	137	147	156	164	173	182	189	195	200	205	210	214	218	221	224	230	236	242	248	253	259	263	2	
1																												

Hmotnosti v kg plemenic - krávy 32 - 60 a více měsíců

věk	32 měs	33 měs	34 měs	35 měs	36 měs	37 měs	38 měs	39 měs	40 měs	41 měs	42 měs	43 měs	44 měs	45 měs	46 měs	47 měs	48 měs	49 měs	50 měs	51 měs	52 měs	53 měs	54 měs	55 měs	56 měs	57 měs	58 měs	59 měs	60 měs a více
Bodů 10																													
od	435	440	445	451	456	462	467	473	480	485	490	496	502	506	511	516	520	526	530	534	538	542	546	549	554	557	560	562	565
9																													
od	406	412	417	422	427	433	438	444	451	456	461	467	472	477	482	486	491	496	500	504	508	512	516	519	523	526	529	532	535
8																													
od	386	391	396	401	407	412	417	423	430	435	440	446	451	456	461	465	470	475	479	483	487	490	494	498	501	504	507	510	513
7																													
od	368	373	378	384	389	394	399	405	412	417	422	427	433	438	442	447	452	456	460	464	468	472	476	479	483	486	489	491	494
6																													
od	351	357	362	367	373	378	383	388	395	400	405	411	416	421	426	430	435	439	443	447	451	455	459	462	465	468	471	474	477
5																													
od	335	341	346	351	356	361	366	371	379	384	389	394	399	404	409	413	418	422	426	430	434	438	441	445	448	451	454	457	459
4																													
od	317	323	328	333	338	343	348	353	360	366	371	376	381	386	390	395	400	403	408	412	416	419	423	426	429	432	435	438	441
3																													
od	297	302	307	313	318	322	327	333	340	345	350	354	359	364	369	374	378	382	386	390	394	398	401	405	407	410	413	416	419
2																													
od	268	274	279	284	289	293	298	304	311	316	321	325	330	335	340	344	349	352	356	360	364	368	371	375	377	380	383	386	388
1																													

